

СТАЖУВАННЯ ВОДІЇВ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Згідно з вимогами законодавства стажування водіїв колісних транспортних засобів проводять за спеціальними програмами. Однак нормативними документами не передбачено типових (примірних) програм, якими можна скористатися при розробленні таких програм на підприємствах. Дізнайтеся про вимоги до проведення стажування та ознайомтеся з прикладом програми стажування водіїв, розробленої нашим експертом.

Відповідно до чинного законодавства автомобільні перевізники повинні здійснювати заходи щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, забезпечувати проведення стажування та інструктажів водіїв (ст. 34 Закону України від 05.04.2001 № 2344-III «Про автомобільний транспорт» та ст. 12 Закону України від 30.06.1993 № 3353-XII «Про дорожній рух»).

Механізм і строки проведення стажування визначає Порядок проведення інструктажів та стажування водіїв колісних транспортних засобів, затверджений наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 05.08.2008 № 975 (далі – Порядок № 975). Дія Порядку № 975 поширюється на автомобільних перевізників незалежно від організаційно-правових форм та форм власності, що мають колісні транспортні засоби (КТЗ), які беруть участь у дорожньому русі.

Стажування водіїв проводиться з метою підвищення їх кваліфікації та професійного рівня (п. 3.1 Порядку № 975).

Організація і проведення стажування водіїв покладаються на службу безпеки дорожнього руху підприємства або особу, на яку покладено виконання функцій служби безпеки дорожнього руху (п. 1.7 Порядку № 975). Якщо підприємство не має можливості самостійно забезпечувати проведення стажування водіїв, йому слід укласти договір щодо надання послуг з проведення стажування водіїв із суб'єктом господарської діяльності (п. 1.4 Порядку № 975).

Контроль за організацією роботи з проведення стажування водіїв здійснює керівник підприємства.

Зауважимо, що під час стажування тарифна ставка (посадовий оклад) водію, який проходить стажування, виплачується повністю, а доплати (надбавки), премії – залежно від умов, визначених колективним договором.

Особи, які повинні проходити стажування

Особи, які мають посвідчення водія на право керування транспортними засобами будь-якої категорії, але останнім часом не працювали водіями більше 12 місяців або приймаються на роботу водіями вперше, допускаються до керування транспортними засобами після проходження стажування з практичного керування на відповідному транспортному засобі тривалістю не менш як 30 год (п. 10 Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.1993 № 340).

Стажування також обов'язково проводиться при переведенні водіїв на нові для них марки або моделі колісного транспортного засобу (КТЗ). У такому разі стажування проводиться не менше 8 год (п. 3.3 Порядку № 975).

Вимоги до Програми стажування водіїв

Стажування проводиться за програмою,

яку затверджує наказом керівник підприємства (див. Додаток 1). Програма стажування має на меті перевірити та забезпечити відпрацювання навичок водія щодо безпечної роботи на КТЗ тієї марки чи моделі, яку буде за ним закріплено.

Програма стажування має містити такі розділи (п. 3.6 Порядку № 975):

- робота на внутрішній території підприємства;
- робота на лінії (маршруті);
- контрольна поїздка.

До програми стажування в обов'язковому порядку входять такі питання (п. 3.7 Порядку № 975):

- вивчення схеми руху пішоходів і транспорту територією підприємства;
- передрейсова підготовка транспортного засобу та робочого місця;
- рух і розворот заднім ходом;
- гальмування і зупинка на різних швидкостях, які включають екстрену зупинку відповідно до умов дорожнього руху;
- використання дзеркал заднього виду;
- вибір швидкості руху, інтервалу, дистанції і радіуса повороту залежно від завантаження і габаритів КТЗ;
- передбачення появи небезпечних об'єктів, які рухаються, що може призвести до дорожньо-транспортної пригоди;
- рух у нічний час;
- відчинення і зачинення дверей салону на зупинках, виконання правил посадки і висадки пасажирів (для автобусів).

Лист стажування водія

Водію, який направляється на стажування чи контрольну поїздку, видають лист стажування (див. Додаток 2), в якому зазначають обсяг стажування, виконання програми стажування, зауваження щодо роботи стажиста.

Час початку та закінчення роботи під час стажування зазначають у листі стажування при проходженні стажистом щоденного передрейсового та післярейсового медичних оглядів, а в графі «Час роботи: початок, кінець» доцільно ставити

штамп чи підпис медичного працівника із зазначенням дати і часу проведення медогляду.

Стажування водіїв проводиться під керівництвом водія-інструктора, а після закінчення стажування чи контрольної поїздки, за поданням водія-інструктора приймається рішення про допуск водія до

роботи, про що робиться запис у листі стажування. Водій-інструктор має право внести пропозиції про подовження терміну стажування або відсторонення від стажування водія, професійний рівень якого не відповідає вимогам щодо забезпечення безпеки при перевезенні пасажирів чи вантажів. Водіїв-інструкторів може бути

кілька, наприклад, якщо стажування проводиться на різних пасажирських маршрутах, де буде працювати водій.

Листи стажування передаються у відділ кадрів підприємства, де після перевірки правильності та повноти їх заповнення зберігаються разом з особою справою водія.

Додаток 1

Зразок оформлення наказу про затвердження Програми стажування водіїв
Товариство з обмеженою відповідальністю «Швидке авто»

НАКАЗ

20.04.2018

Київ

№ 39

Про затвердження Програми
стажування водіїв

Відповідно до статті 34 Закону України «Про автомобільний транспорт», статті 12 Закону України «Про дорожній рух», Порядку проведення інструктажів та стажування водіїв колісних транспортних засобів, затвердженого наказом Мінтрансу України від 05.08.2008 № 975, та з метою підвищення кваліфікації, професійного рівня водіїв, отримання ними необхідних знань і навичок з питань забезпечення безпеки дорожнього руху,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Програму стажування водіїв колісних транспортних засобів ТОВ «Швидке авто» (додається).
2. Начальнику відділу безпеки руху Прокопенку К. П. забезпечити організацію та проведення стажування водіїв.
3. Начальнику відділу кадрів Коваленко О. М. забезпечити перевірку правильності та повноти заповнення листів стажування та їх зберігання разом з особовими справами водіїв.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор   Ващенко   Л. Р. Ващенко

Відмітки про ознайомлення з наказом

Додаток до наказу від 20.04.2018 № 39

Програма стажування водіїв колісних транспортних засобів

При стажуванні перевіряють та закріплюють конкретні дії, які є обов'язковими для водіїв усіх типів колісних транспортних засобів та умов перевезень, щодо підготовки до роботи та керування автомобілем відповідно до вимог безпеки руху та технічної експлуатації транспортних засобів.

1. Робота на внутрішній території підприємства

Вивчення схем руху пішоходів і транспорту на території підприємства. Вивчення плану евакуації рухомого складу та працівників при надзвичайних ситуаціях.

Огляд транспортного засобу, перевірка наявності та стану обладнання, інструменту, вогнегасників, противідкотних упорів, знака аварійної зупинки, аптечки, заправки паливом, охолоджуючою рідиною, масла у двигуні, стану шин та тиску повітря в них. Регулювання дзеркал, сидіння по зросту.

Запуск двигуна, спостереження за показами контрольних приладів, перевірка справності склоомивачів, склоочисників, стоп-сигналу, сигналів повороту, звукового сигналу. Початок руху, перевірка справності гальм та рульового керування. Початок руху на підйомі. Рух та розворот заднім ходом. Гальмування та зупинка на різних швидкостях, екстрена зупинка при допустимих дорожніх умовах та умовах руху.

Перегін транспортних засобів по території. Дотримання вимог безпеки праці при ремонті та технічному обслуговуванні транспортного засобу (демонтаж і монтаж шин,

накачування їх повітрям, доливання рідини у радіатор, заправки паливом, доливання і переміщення акумуляторних батарей, робота з електроінструментом, буксирування транспортного засобу).

Дотримання безпеки праці на робочому місці, виробничої гігієни та санітарії (порядок і чистота, захист від проникнення вихлопних газів, вентиляція кабіни).

Дотримання правил пожежної безпеки на заправних станціях та в інших вогнебезпечних місцях.

Дії водія за сигналами цивільного захисту.

Дії водія щодо надання допомоги постраждалим у результаті дорожньо-транспортної пригоди та надання допомоги іншим водіям в усуненні технічних несправностей транспортних засобів.

Дії водія щодо виявлення та усунення несправностей транспортного засобу. Порядок проведення планово-попереджувальних оглядів транспортних засобів на підприємстві.

Дії водія щодо попередження виникнення пожеж на транспортних засобах, а також при їх гасінні.

2. Робота на лінії. Дотримання режиму праці та відпочинку

Способи зупинки та стоянки на підйомі та схилі. Розворот при обмеженій ширині проїзної частини.

Дотримання правильного положення на проїзній частині. Здійснення поворотів праворуч, ліворуч, зміна смуги руху та розворот на перехрестях. Уважність відносно інших

учасників руху. Дії на перехрестях, урахування всіх переміщень інших учасників руху, дотримання правил пріоритетного проїзду.

Дотримання швидкості при керуванні транспортним засобом (дотримання швидкісного режиму із врахуванням роботи світлофорів для проїзду перехресть «з ходу», зниження швидкості до безпечного рівня у місцях з обмеженою оглядовістю, на слизькій або нерівній дорозі, на поворотах).

Користування дзеркалами заднього виду. Подача сигналів при виконанні маневрів. Використання освітлювальних, попереджувальних та інших допоміжних пристроїв транспортного засобу.

Дотримання правил при керуванні транспортним засобом із врахуванням руху пішоходів та інших учасників дорожнього руху.

Дотримання сигналів світлофорів і сигналів регулювальників та осіб, уповноважених регулювати дорожній рух. Реакція на встановлені сигнали, що подаються іншими учасниками руху. Дотримання вимог дорожніх знаків, дорожньої розмітки, дорожнього обладнання.

Вибір та дотримання швидкості руху, інтервалу, дистанції та радіусу повороту залежно від завданості та габаритів транспортного засобу.

Обгін транспортних засобів. Користування ременем безпеки. Зустрічний роз'їзд у темну пору доби та дії водія при засліпленні.

Вміння передбачити появу небезпечних об'єктів, що рухаються у місцях з обмеженою видимістю чи оглядовістю. Дії водія у небез-

печній обстановці, а також після дорожньо-транспортної пригоди. Дотримання вимог безпеки дорожнього руху щодо організації та здійснення відпочинку водіїв і пасажирів, харчування водіїв.

Оформлення дорожньої, товарно-транспортної та ремонтної документації, здача документації.

Додатково необхідно відпрацювати та вивчити:

1) при стажуванні на автобусах: керування транспортним засобом по графіку з практичним вивченням особливостей маршруту (небезпечні ділянки, круті підйоми, спуски, повороти, місця з обмеженою видимістю чи оглядовістю, перехрестя з трамвайними і залізничними коліями, шляхопроводи, протяж-

ність, зупиночні пункти, кінцеві зупинки, технічні засоби та пости регулювання руху, засоби зв'язку тощо). Відчинення і зачинення дверей на зупинках, виконання правил посадки та висадки пасажирів. Зв'язок з диспетчером автоматизованої системи диспетчерського управління транспортом за допомогою мобільного терміналу. Спостереження за допомогою дзеркал за порядком у салоні автобуса. Реалізація абонементних талонів та квитків пасажиром;

2) при стажуванні на вантажних автомобілях: розміщення пунктів навантаження і розвантаження, скорочення порожніх пробігів, порядок використання транспортних засобів із завантаженням у попутному напрямку. Порядок проїзду небезпечних ділянок

маршрутів. Маневрування на вантажно-розвантажувальних площадках. Завантаження транспортного засобу, наслідки перевантаження, кріплення вантажу, розвантаження транспортних засобів.

3. Контрольна поїздка

Під час контрольної поїздки водій-інструктор спостерігає за вмінням стажиста керувати відповідним типом колісних транспортних засобів, точністю виконання ним Правил дорожнього руху, перевезень, графіку та режиму руху, інструкції водія.

Розробив:
Інженер з безпеки руху
Макарченко
В. П. Макарченко

Додаток 2

Зразок оформлення Листа стажування (водія колісного транспортного засобу)

Лист стажування

Наказом по ТОВ «Швидке авто» від 23.04.2018 № 42 водій Крамарчук Олег Петрович, прийнятий на роботу на транспортний засіб (модель А-092 «Богдан» (посвідчення водія серії ААВ № 374847, категорії В1, В, С1, С, D1, D, стаж роботи з 1992 року), направляється для проходження стажування з 23.04.2018 по 26.04.2018 в обсязі 32 годин(и).

Число, місяць	Часи роботи		Кількість відпрацьованих годин	Маршрут	Пробіг	Підпис водія-інструктора
	початок	кінець				
23.04.2018	[штамп медпрацівника «до керування транспортним засобом придатний»] 10:30 23.04.2018 Власова	[штамп медпрацівника] 19:50 23.04.2018 Власова	8	№ 537	120 км	Орленко
24.04.2018	[штамп медпрацівника] 7:00 24.04.2018 Власова	[штамп медпрацівника] 16:20 24.04.2018 Власова	8	№ 183	125 км	Панченко
25.04.2018	[штамп медпрацівника] 7:00 25.04.2018 Власова	[штамп медпрацівника] 16:20 25.04.2018 Власова	8	№ 182	130 км	Сом
26.04.2018	[штамп медпрацівника] 6:20 26.04.2018 Власова	[штамп медпрацівника] 15:10 26.04.2018 Власова	8	№ 182	130 км	Сом

I. Робота на внутрішній території підприємства

- Зі схемою руху по території автогосподарства ознайомлений
- З порядком постановки автомобілів на стоянку ознайомлений

<...>

II. Робота на лінії (маршруті)

- Під час роботи на лінії вивчив маршрути №№ 182, 183, 537
- Зі схемами руху «нульовими» рейсами ознайомлений

<...>

III. Контрольна поїздка

- Виконана на автобусі марки А-092 «Богдан», реєстраційний № АА 11-11 АА

<...>

Зауваження щодо роботи стажиста:

- Немає
- Працювати самостійно може

Підписи

Крамарчук
(водій)

Орленко Панченко Сом
(водій-інструктор)

Висновок

Допустити (не допустити) до роботи на (марка КТЗ) автобусі А-092 «Богдан»

Начальник відділу безпеки руху Прокопенко 26.04.2018

Водій-інструктор Сом 26.04.2018

Ознайомлений: начальник автоколонії № 1 Кравець 26.04.2018

Примітка. Наведено згідно з додатком 3 до Порядку проведення інструктажів та стажування водіїв колісних транспортних засобів, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 05.08.2008 № 975.

Володимир Костиця

Всеукраїнська громадська організація «Громадський комітет транспортної безпеки»